

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Юрій КИРИЛОВ

28 березня 2025 року

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ІСПИТУ зі спеціальності

Агрономія (ОП Агрономія)

для вступу на здобуття ступеня вищої освіти «Доктор філософії»
на базі освітнього ступеня «Магістр»
(освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст»)

ВСТУП

Вступні випробування на навчання для здобуття ступеня доктора філософії складаються з:

- єдиного вступного іспиту (ЄВІ);
- **вступного випробування зі спеціальності Н1 Агрономія** в обсязі програми рівня вищої освіти магістра з відповідної спеціальності;
- мотиваційного листа з врахуванням дослідницьких пропозицій чи досягнень.

До вступних випробувань допускаються вступники, які вчасно подали всі необхідні документи для вступу згідно з Правилами прийому на навчання для здобуття вищої освіти у Херсонському державному аграрно-економічному університеті та Правилами прийому до аспірантури та докторантури Херсонського державного аграрно-економічного університету.

Умовою допуску до вступних випробувань зі спеціальності Н1 Агрономія у закладі вищої освіти є успішне складання ЄВІ.

Завдання вступного випробування зі спеціальності Н1 Агрономія для вступу на здобуття ступеня доктора філософії спрямовані на оцінку готовності вступника до науково-дослідницької діяльності в галузі агрономії.

Організація і проведення **вступного випробування зі спеціальності Н1 Агрономія** здійснюється відповідно до Закону України «Про вищу освіту»; Правил прийому до аспірантури та докторантури Херсонського державного аграрно-економічного університету; Положення про приймальну комісію; Порядку формування апеляційної комісії та проведення апеляційної процедури для вступників; Положення про відділ аспірантури та докторантури.

Мета вступного випробування зі спеціальності Н1 Агрономія полягає у визначенні професійної компетентності й готовності магістра (спеціаліста) до навчання в аспірантурі за спеціальністю Н1 «Агрономія», яке передбачає здобуття теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення.

Завдання в білетах вступного випробування зі спеціальності Н1 Агрономія для вступу на здобуття ступеня вищої освіти «Доктор філософії» сформовані в обсязі програми рівня вищої освіти магістра з відповідної спеціальності за основними розділами базових дисциплін:

- Екологія рослин;
- Менеджмент агроценозів;
- Методика наукових досліджень;
- Технології захисту рослин;
- Фізіологія рослин та формування врожаю.

Екзаменаційний білет для вступного випробування зі спеціальності Н1 «Агрономія» дозволяє визначити наявний рівень фундаментальних знань вступника та його обізнаність у сучасному стані галузі, а також оцінити здатність до аналітичного мислення, виявити навички наукової аргументації, визначити рівень володіння науковою термінологією, оцінити здатність до самостійного наукового пошуку, виявити науковий потенціал та рівень практичних навичок вступника.

Вступні випробування зі спеціальності Н1 Агрономія до аспірантури проводяться предметними комісіями, як правило, у кількості 3 осіб, які призначаються керівником університету.

Вступне випробування зі спеціальності Н1 Агрономія передбачає очне оцінювання підготовленості (оцінювання знань, умінь та навичок) вступника.

Форма проведення вступних випробувань зі спеціальності Н1 Агрономія – письмовий іспит, із конспектуванням і заповненням листка відповіді. Час виконання роботи – 1,5 години (90хв.).

В роботах не допускаються будь-які умовні позначення, які б розкривали авторство роботи. Вступник зазначає прізвище лише у визначених для цього місцях. Не допускається робити будь-які помітки на екзаменаційних білетах.

Чернетка екзаменаційних білетів не перевіряються.

Під час вступного випробування зі спеціальності Н1 Агрономія використовується кулькова або гелева ручка синього кольору.

Під час проведення **вступних випробувань зі спеціальності Н1 Агрономія** забороняється користуватись електронними пристроями, підручниками, навчальними посібниками та іншими допоміжними матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії..

Оцінювання знань проводиться за результатами відповідей відповідно до визначених критеріїв.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ Н1 «АГРОНОМІЯ»

1. Агрохімічні основи програмування урожайності.
2. Агрохімічні основи рослинництва. Особливості засвоєння і виносу поживних речовин рослинами. Динаміка використання поживних речовин з ґрунту у період вегетації.
3. Альтернативні системи рослинництва.
4. Бур'яни та боротьба з ними.
5. Вибір і підготовка дослідної ділянки для закладання дослідів.
6. Визначення доз добрив на заплановану урожайність.
7. Вимоги ріпаку до умов вирощування. Особливості інтенсивної технології вирощування цієї культури.
8. Відношення рослин до температурного режиму.
9. Вплив добрив на якість продукції рослинництва.
10. Вплив погодних умов на величину і якість урожаю.
11. Динаміка використання поживних речовин з ґрунту у період вегетації.
12. Збирання і облік урожаю. Визначення його структури.
13. Зимостійкість озимих культур, причини загибелі рослин.
14. Значення високоякісного насіння і підвищення урожайності сільськогосподарських культур.
15. Значення органічних і сидеральних добрив.
16. Значення удобрення для росту і розвитку рослин.
17. Зональні особливості вирощування кукурудзи на зерно та зелений корм. Післяукісне і післяжнивне вирощування кукурудзи.
18. Інтенсивна технологія вирощування соняшника з урахуванням зональності та особливостей сорту.
19. Інтенсивна технологія вирощування томату на зрошуваних землях півдня України.
20. Коефіцієнт засвоєння елементів живлення з ґрунту і добрив.
21. Лабораторна і польова схожість насіння.
22. Методи визначення площі листової поверхні.
23. Наукові основи захисту ґрунтів від ерозії.
24. Методи досліджень в рослинництві.
25. Методи прогнозування врожаїв.
26. Оптимізація структури посіву, густоти стояння рослин і норм висіву при програмуванні врожаїв.
27. Оптимізація умов вирощування на всіх етапах органогенезу рослин – головний шлях управління продукційним процесом сільськогосподарських культур.
28. Основні шляхи збільшення виробництва продукції рослинництва в Україні та у світі.
29. Особливості засвоєння і виносу поживних речовин рослинами.
30. Особливості інтенсивної технології вирощування ячменю в степових

областях України.

31. Особливості проведення дослідів в умовах зрошення.
32. Особливості технології вирощування люцерни в умовах півдня України.
33. Польовий дослід, умови його проведення, вибір і підготовка земельної ділянки.
34. Польовий дослід, умови його проведення. Вибір і підготовка земельної ділянки.
35. Проблема та перспективи розвитку галузі рослинництва.
36. Роль науки в інтенсифікації рослинництва.
37. Суть, особливості та мета інтенсивної технології вирощування пшениці озимої.
38. Суть, особливості та мета технології вирощування сої в умовах півдня України.
39. Сучасний стан рослинницької галузі в Україні та перспективи подальшого зростання виробництва сільськогосподарської продукції високої якості.
40. Техніка закладання польових дослідів. Методи розміщення повторень і варіантів досліду.
41. Техніка закладання та проведення польових дослідів.
42. Технологія вирощування кукурудзи на зрошуваних землях.
43. Типи кореневих систем та їх значення у формуванні врожаю сільськогосподарських культур.
44. Фенологічні спостереження в польовому досліді.
45. Трансгенні культури та їх екологічна оцінка.
46. Фізіологічна роль елементів мінерального живлення. Шляхи надходження елементів живлення в рослину.
47. Фізіологічні основи морозо- та зимостійкості озимих культур.
48. Формування асиміляційного апарата рослин і його фотосинтетична діяльність.
49. Цінність сорго як однієї з найбільш посухостійких польових культур. Зернове, силосне, віничне сорго та особливості вирощування.
50. Чиста продуктивність фотосинтезу, її значення.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аверчев О. В. Агроекологічне обґрунтування адаптивних технологій вирощування круп'яних культур у різних ґрунтово-кліматичних районах півдня України : монографія. - Херсон: Грінь Д.С., Н12.
2. Аверчев О. В. Адаптивні технології вирощування гречки : навч. посіб. - Херсон: Грінь Д.С., Н12.
3. Аверчев О. В. Організаційно-економічні аспекти інтенсифікації виробництва круп'яних культур : навч. посіб. - Херсон: Грінь Д.С., Н14.
4. Агробіологічне обґрунтування застосування біопрепаратів в технології вирощування соняшнику: монографія / Є. О. Домарацький, О. П. Козлова, В. В. Базалій ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Херсонський державний аграрний ун-т". - Херсон : Олді-Плюс, Н19. - 185 с.
5. Адаптивні системи землеробства : підручник / В. П. Гудзь та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2023. 336 с.
6. Бур'яни та боротьба з ними : навч. посіб. / В. О. Єщенко, П. Г. Копитко, М. В. Калієвський та ін. ; за ред. В. О. Єщенка. – Вінниця : Рогальська О.І., Н19. – 155 с.
7. Вирощування сільськогосподарських культур при застосуванні краплинного зрошення [Текст] : навч. посіб. / О. В. Аверчев [та ін.] ; М-во освіти і науки України. - Херсон : Вид-во "Молодий вчений", Н19. - 132 с. - Бібліогр.: с. 130-131.
8. Домарацький Є. О., Базалій В. В., Бойко М. О., Пічура В. І. Агробіологічне обґрунтування вирощування зернових культур в зоні Степу за умов кліматичних змін: монографія. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, Н18. 334 с.
9. Захист рису від шкідників, хвороб та бур'янів : навч. посіб. / В. В. Дудченко, О. Є. Марковська, О. В. Аверчев, Д. П. Паламарчук, О. В. Макуха. - Херсон : ОЛДІ- ПЛЮС, 2021. - 173 с. - Бібліогр.: с. 169-173 - укр.
10. Землеробство : тлумачний словник / В. Є. Єщенко, А. П. Бутило, П. Г. Копитко та ін. ; за ред. В. О. Єщенко. – Вінниця : Рогальська О.І., Н17. – 216 с.
11. Зінченко О. І. Програмування врожайності сільськогосподарських культур : підруч. О. І. Зінченко. Умань: Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, Н15. 310 с.
12. Лавренко С.О., Дашевська Л.М. Наукова термінологія в агрономії навч. посібник. - Херсон : Олді - плюс, Н19. - 168 с.
13. Петриченко В. Ф. Лихочвор В. В. Рослинництво. Нові технології вирощування польових культур: підручник. 5-те вид., виправ., доповн. Львів: НВФ «Українські технології», 2020. 806 с.
14. Петриченко В. Ф. Лихочвор В. В. Рослинництво. Нові технології вирощування польових культур: підручник. 5-те вид., виправ., доповн. Додатковий випуск. Львів: НВФ «Українські технології», 2022. 808 с.
15. Просо - на півдні України : моногр. / В. О. Ушкаренко, О. В. Аверчев. - Херсон : Олді плюс, 2007. - 196 с. - Бібліогр.: с. 178-194. - укр.

16. Соняшник: екологічні шляхи оптимізації його живлення: монографія / [Є. О. Домарацький [та ін.]]; ДВНЗ "Херсонський державний аграрний ун-т". - Херсон : Олді-плюс, 2020. - 158 с.
17. Ушкаренко В.О., Вожегова Р.А., Голобородько С.П., Коковіхін С.В. Методика польового досліджу: навч. посібник. Херсон: Грінь Д.С., Н14. 448 с.
18. Calderini D., Sadras V. O. Crop Physiology: Applications for Genetic Improvement and Agronomy. Elsevier Science & Technology Books, Н14. 564 p.
19. Iutynska GO, Biliavska LO, Babich OA, Tsygankova VA, Babich AG. Plant protection and bioregulation in modern agriculture. ed. "Diamond trading". Warszawa, Poland, Н19; 100p.
20. Goodman R. M. Encyclopedia of Plant and Crop Science (print). Taylor & Francis Group, 2020. 1360 p.
21. Таврійський науковий вісник. Серія: Сільськогосподарські науки» – наукове фахове видання. URL: <https://www.tnv-agro.ksauniv.ks.ua/>.
22. Міністерство аграрної політики та продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua/>.
23. Репозитарій ХДАЕУ. URL: <https://dspace.ksaeu.kherson.ua/>.
24. Agrarii-razom.com.ua. URL: <https://agrarii-razom.com.ua/>.
25. Агробізнес сьогодні. URL: <https://agro-business.com.ua/>.
26. Науковий журнал "Рослинництво та ґрунтознавство. URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Agronomija>.
27. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/136>.

КРИТЕРІЇ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ ВСТУПНИКА

Вступні випробування зі спеціальності Н1 Агрономія передбачають виконання завдань, які об'єктивно визначають рівень підготовки вступників.

Для кожного вступника пропонується 5 питань з основних базових дисциплін програми рівня вищої освіти магістра зі спеціальності Н1 Агрономія.

Рейтингова оцінка результатів учасника вступного випробування зі спеціальності визначається за 200-бальною шкалою, яка обчислюється як арифметична сума всіх набраних балів за кожне виконане завдання. За виконання кожного завдання можна отримати від 0 до 40 балів.

Максимальна кількість балів, які вступник може отримати, становить 200 балів. Мінімальна позитивна оцінка за вступне випробування зі спеціальності складає 100 балів. Особи, які отримали на вступному випробуванні менш ніж 100 балів, позбавляються права на участь у конкурсі для здобуття ступеня вищої освіти «Доктор філософії» за освітньою програмою «Агрономія».

Під час оцінювання предметна комісія враховує:

- глибину та системність знань з основних напрямів спеціальності;
- вміння аналізувати та синтезувати інформацію;
- володіння фаховою термінологією;
- вміння застосовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань;
- вміння обирати та застосовувати відповідні методи для вирішення конкретних наукових завдань;
- здатність до критичного мислення та творчого підходу до вирішення наукових завдань;
- вміння аргументувати свою позицію;
- логічність та аргументованість відповідей;
- культуру мовлення та грамотність;
- наукову доброчесність.